

Prunus armeniaca

30

Abrikoos

De Althæa Pers

AS

BLAD

BLOEIWIJZE

BIJPRODUCT

STUIFMEEL

WORTEL

ZAAD

ZOMERTAK

HOUT

SCHORS

VRUCHT

GASTEN DIERLIJK

GASTEN PLANTAARDIG

TAKDOORSNEDE

WINTERTAK

Prunus armeniaca

Abrikoos

abrikoos, deksel op de doos,
appel, peer, tot de volgende keer

Lisa, 3 jaar

De abrikoos is een telg uit de Rosaceae, de rozenfamilie. Een familie die meer dan drieduizend vertegenwoordigers telt, verspreid over de hele wereld. Er bestaat een grote diversiteit binnen de rozenfamilie. Natuurlijk de roos, als symbool van de liefde, maar ook vrouwenmantel, het Drents krentenboompje en de belangrijke fruitbomen van de gematigde streken als: appel, peer, kers, pruim, abrikoos, perzik, braam, framboos en aardbei; zij alle maken deel uit van de rozenfamilie. De abrikoos behoort tot het geslacht prunus.

¶ De Latijnse naam *prunus armeniaca* zou duiden op een afkomst uit Armenië. Oorspronkelijk stamt hij echter uit Noordoost-China. Later is hij via Armenië, door de Romeinen via Griekenland, over heel Europa verspreid.

¶ Traditioneel worden abrikozen geteeld in het laagland van Hongarije. Ooit werden daar door de Turken grote hoeveelheden abrikozen aangeplant om het stuifzand in bedwang te houden. De boom is uitstekend bestand tegen droogte en hitte.

Tegenwoordig vindt er ook veel abrikozenteelt plaats in Italië en Spanje. Maar nog steeds is Turkije lijstaanvoerder, wat blijkt uit het feit dat dit land 85% levert van de wereldomzet in gedroogde abrikozen.

¶ In ons land wordt de abrikoos nergens commercieel geteeld. Hij bloeit zeer vroeg in het voorjaar en dat brengt de nodige risico's met zich mee. Nachtvorst kan de knoppen onherstelbare schade toebrengen en daarnaast is de beschikbaarheid van insecten, die voor de bestuiving moeten zorgen, niet altijd optimaal.

¶ De abrikoos is een flinke struik of een boom met een ronde kroon. De hoogte varieert van drie tot tien meter. Te grote hoogte is echter ongewenst met het oog op het oogsten. Daarom wordt hij veel geënt op een zwak groeiende onderstam. De boom blijft dan kleiner en er komen op jongere leeftijd vruchten aan. De schors is grijsbruin van tint met fijne barstjes.

¶ De bladeren van de abrikoos staan verspreid langs de takken. Ze zijn rond tot eirond met een korte toegespitste top. Ze zijn fijn en scherp gezaagd.

¶ De witte tot lichtroze bloemen hebben zeer korte stelen en verschijnen vóór de bladeren aan de boom. De bloei vindt alleen plaats op het éénjarige hout, dus op takken die het vorige jaar gevormd zijn. Kenmerkend voor de rozenfamilie is de brede, in dit geval fluweelachtig behaarde, komvormige bloembodem. Op de verbrede rand hiervan bevinden zich de bloemblaadjes en de meeldraden.

¶ Voor de bestuiving is de abrikoos aangewezen op insecten. Voor de honingbij en hommels is een abrikoos in de omgeving een belangrijke drachtplant. De vrucht is vrijwel bolvormig met een doorsnede van vier tot acht centimeter. De huid is fluwelig zacht en oranje of geel van kleur. Het sappige vruchtvlees is aanvankelijk zuur, maar wordt gedurende het rijpingsproces steeds zoeter van smaak. De keiharde pit is lensvormig met aan één kant drie smalle richels. Bij de meeste rassen ligt de pit los in het vruchtvlees.

¶ Abrikozenpitten hebben een hoog gehalte aan cyanogenische glycosiden. De glycoside is een verbinding van suiker met het bestanddeel aglucon. Als de suiker een glucose is dan wordt dit door enzymen in de plant afgebroken, waarbij het giftige aglucon vrijkomt. Bij de abrikozenpit is die afsplitsing een blauwzuurverbinding, een cyanide. Het therapeutisch deel daarvan heet laetrile, een medicijn tegen kanker. Al in de 16e eeuw werden de pitten gebruikt voor de behandeling van tumoren.

¶ De beroemde Italiaanse likeur Amaretto wordt gemaakt van amandelpitten aangevuld met abrikozen- en perzikpitten. Boerenmeisjes zijn abrikozen op brandewijn. Vroeger was men afhankelijk van andere conserveringsmiddelen dan nu. Brandewijn was zo'n middel en dit werd toegepast om abrikozen in te leggen. Zo kon men op een aangename, hartversterkende manier in de winter genieten van in de zomer geoogste abrikozen.

¶ De doedoek is een traditionele Armeense hobo. Een onbekende naam voor een bekende klank, verbonden aan de Armeense volksmuziek. De eerste doedoeks zouden zijn gemaakt van abrikozenhout, waarvan de bomen eens stonden aan de voet van de heilige berg Ararat. Bij de productie van nieuwe instrumenten wordt tegenwoordig weer het abrikozenhout gebruikt.

¶ In Europa werden abrikozen lange tijd gezien als een potentie opwekkend middel. In het tweede bedrijf van Shakespeare's Midzomernachtdroom zien we daar een voorbeeld van. Titania vraagt de elfen op zoek te gaan naar abrikoos, moerbeï, zoete peen, vijg en druif. En dat alles om ervoor te zorgen dat Spoel zal 'zweven, luchtig als een geest'.

Vindplaats : Orange, Frankrijk

